

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Departament Rolnictwa

Warszawa, 29.05.2014 r.

Informacja sygnalna

WIOSENNA OCENA STANU UPRAW ROLNYCH I OGRODNICZYCH¹⁾ w 2014 r.

Wstępnie szacuje się, że w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jest większa od ubiegłorocznej i wynosi blisko 7,4 mln ha (zwiększenie o ok. 9,4%). Według wstępnych szacunków nastąpiło zmniejszenie powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ogółem o ok. 8,5% do ponad 0,8 mln ha, natomiast powierzchnię buraków cukrowych szacuje się na ok. 200 tys. ha, tj. o 3,7% więcej niż w roku ubiegłym.

Straty zimowe i wiosenne w powierzchni zasiewów zbóż ozimych w bieżącym roku były niewielkie i wynosiły od około 0,1 do około 0,5%. Niewielkie straty odnotowano również w uprawach rzepaku i rzepiku ozimego - około 0,3% areалу zasianego jesienią 2013 r. Na obecny stan i zaawansowanie rozwoju upraw decydujący wpływ miał korzystny przebieg pogody jesienią ubiegłego roku, dobry rozwój i przygotowanie się roślin do zimowego spoczynku, a także przebieg warunków pogodowych w okresie zimy i korzystny dla roślin układ warunków agrometeorologicznych na przedwiośniu.

Stan zasiewów zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego w połowie maja br. był znacznie lepszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Rzeczoznawcy terenowi GUS ocenili stan zasiewów zbóż jarych na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia wyżej jak w roku ubiegłym i od średniej oceny z lat 2006 – 2010, natomiast rzepak i rzepik jary – na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego o 0,3 stopnia wyżej niż w roku ubiegłym i o 0,4 stopnia wyżej niż średnia ocena z lat 2006 – 2010.

¹⁾ Informacja zawiera wyniki wiosennej oceny stanu upraw przeprowadzonej w I dekadzie maja 2014 r.

Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców terenowych GUS opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- wyniki badań stanu upraw w gospodarstwach rolnych osób prawnych i jednostkach organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.

Wiosenna ocena stanu upraw obejmuje również szacunek powierzchni zasiewów głównych upraw rolnych oraz szacunek strat zimowych i wczesno-wiosennych

Bardzo wczesna wiosna i obeschnięcie pól umożliwiło wjazd sprzętu na pola w celu nawożenia ozimin i rozpoczęcia przygotowania gleby pod zasiewy wiosenne. Prace polowe rozpoczęły się w pierwszych dniach marca. Siewy zbóż jarych rozpoczęto na początku drugiej dekady marca, a zakończono w pierwszych dniach kwietnia.

Opracowanie:

Departament Rolnictwa

Kontakt w sprawach merytorycznych: S. Niszczoła, K. Dziubiński tel. 22 608-33-79

e-mail: s.niszczoła@stat.gov.pl, k.dziubinski@stat.gov.pl

Przezimowanie roślin sadowniczych w okresie zimy 2013/2014 było na ogół dobre, a wznowienie wegetacji znacznie wcześniejsze niż w latach przeciętnych.

Drzewa i krzewy owocowe na ogół kwitły obficie, jednak przymrozki, jakie wystąpiły na początku maja, spowodowały w niektórych rejonach znaczne uszkodzenia kwiatów i zawiązków owoców, szczególnie w brzoskwiniach, morelach, czereśniach, wiśniach, a także orzechach włoskich.

Wcześniejsze niż w latach poprzednich zakwitły truskawki, jednak na wielu plantacjach majowe przymrozki uszkodziły także pierwsze kwiaty i zawiązki tego gatunku owoców.

Na wiosenną ocenę stanu upraw wpływ miały następujące czynniki:

- lepszy stan upraw ozimych przed ich wejściem w stan zimowego spoczynku na jesieni 2013 r. Rośliny dobrze rozkrzewione i w dobrej kondycji, przy zalegającej na ogół pokrywie śnieżnej, lepiej zniosły zimę i mrozy,
- na większości plantacji rzepaku i rzepiku zastosowane były środki chemiczne ograniczające jego wzrost jesienią, stąd rośliny nie były zbyt wybujałe (pomimo tego, że jesień była długa i łagodna),
- zboża jare zostały wysiane o 3 tygodnie wcześniej niż w roku ubiegłym. Większość zbóż jarych została wysiana w optymalnym terminie,
- stan upraw ozimych po łagodnej zimie był dobry i bardzo dobry. Zboża z optymalnych terminów siewów – przezimowały na ogół bardzo dobrze i w dobrej kondycji rozpoczęły wiosenną wegetację. Rośliny siane później, mniej wyrosnięte jesienią – przezimowały nieco gorzej i wobec niedoborów wilgoci w glebie wczesną wiosną były nieco słabiej rozwinięte,
- w pierwszych dniach maja wystąpiły przymrozki, miejscami nawet do -5°C , które lokalnie spowodowały uszkodzenia w uprawach ogrodniczych, ale również na plantacjach wczesnych odmian ziemniaków, które po wschodach nie zostały obredlone. Miejscami zdarzały się również uszkodzenia roślin na plantacjach kukurydzy.

Warunki agrometeorologiczne¹

¹ Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy oraz wstępną ocenę przezimowania i stanu upraw ozimych przedstawiono w notatce z dnia 30 kwietnia 2014 r. „Wstępna ocena przezimowania upraw ozimych w 2014 r.”

Ocena stanu roślin jesienią 2013 r.

W sierpniu 2013 r. na obszarze całego kraju rozpoczęto przygotowanie pól pod zasiewy rzepaku ozimego i zbóż ozimych. Prowadzono uprawy późniwe, wykonywano podorywki oraz orki przedsiewne. Ciepła i słoneczna pogoda spowodowała miejscami przesuszenie gleby, co utrudniało wykonywanie tych prac. Lokalnie w połowie miesiąca, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego. Notowane we wrześniu częste, rejonami obfite opady deszczu, przyczyniły się do dobrego uwilgotnienia gleby. Na początku września zakończono siewy rzepaku ozimego. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Do końca drugiej dekady października siewy zbóż ozimych na ogół zakończono.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2013/2014

Utrzymująca się w listopadzie wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza podtrzymywała vegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju później zasianych ozimin. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych, w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. W końcowej fazie rozwoju rośliny były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniano na ogół jako dobry.

Przebieg pogody w grudniu nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących roślin. Utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 5°C podtrzymywała vegetację roślin. Występujące lokalnie krótkotrwałe spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, miejscami poniżej -10°C, nie spowodowały uszkodzenia roślin ozimych.

Występująca w dalszym ciągu w pierwszej dekadzie stycznia wysoka temperatura powietrza, sprzyjała vegetacji roślin. Notowane w trzeciej dekadzie miesiąca duże spadki temperatury powietrza, dochodzące miejscami do -25°C i poniżej, spowodowały w wielu rejonach kraju nadmierne wychłodzenie wierzchniej warstwy gleby. Przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej (na ogół nie przekraczającej 10 cm), temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia spadała poniżej wartości krytycznych dla roślin i spowodowała niewielkie straty w zasiewach upraw ozimych, głównie rzepaku i rzepiku oraz jęczmienia ozimego.

Krótkotrwałe spadki temperatury powietrza w pierwszej dekadzie lutego, dochodzące lokalnie do -20°C i poniżej, nie spowodowały jednak większych uszkodzeń tym okresie roślin ozimych. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca wzrost średniej dobowej temperatury powietrza (miejscami powyżej 10°C) przyczynił się do wzmożenia procesów fizjologicznych roślin i ruszenia wegetacji.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2013 r. do wiosny 2014 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	$^{\circ}\text{C}$	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2013				
Wrzesień	12,2	-0,8	85,5	151,8
Październik	10,2	1,9	22,1	48,9
Listopad	5,2	2,2	45,2	111,2
ZIMA ^{b)} 2013/2014				
Grudzień	2,4	2,6	24,0	56,7
Styczeń	-1,5	0,3	39,4	130,5
Luty	2,8	3,7	13,8	51,4
WIOSNA ^{b)} 2014				
Marzec	6,3	3,6	41,3	122,5
Kwiecień	10,0	2,5	40,0	100,0

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Ocena stanu upraw rolnych

Zasiewy ozime

Z oceny przeprowadzonej w I połowie maja 2014 r. przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że stan zasiewów upraw ozimych jest lepszy od ubiegłorocznego. Oceniono go na 3,8 - 4,1 stopnia kwalifikacyjnego.

Tabl. 2. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych

Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}				
1986-1990 ^{b)}	3,7	3,6	3,6	.	3,5
1991-1995 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,4	3,2
1996-2000 ^{b)}	3,4	3,3	3,1	3,2	3,0
2001-2005 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,5	3,4
2006-2010 ^{b)}	3,7	3,5	3,5	3,6	3,6
2011	3,5	3,3	3,3	3,3	2,9
2012	3,2	3,3	3,2	3,2	3,1
2013	3,7	3,6	3,7	3,6	3,6
2014	4,1	3,8	3,9	3,9	4,0

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy. b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów **pszenicy ozimej** oceniono na 4,1 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,4 stopnia wyżej w porównaniu do roku ubiegłego oraz wyżej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim stan zasiewów pszenicy ozimej wahał się od 4,4 stopnia w województwie podkarpackim i 4,1 stopnia w województwach: dolnośląskim i opolskim, do 3,8 stopnia w województwach: mazowieckim, podlaskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim. Stan lepszy niż przed rokiem wykazano w większości województw za wyjątkiem województwa opolskiego w którym ocena stanu zasiewów pszenicy ozimej była na poziomie ubiegłego roku. Najwyższą różnicę w ocenie stanu upraw pszenicy ozimej w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim, łódzkim, podkarpackim, podlaskim, śląskim i wielkopolskim (wyżej o 0,4 stopnia).

Stan zasiewów **żyta** oceniono na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia wyżej od oceny z roku ubiegłego i o 0,3 stopnia wyżej od średniej z lat 2006-2010. Zasiewy żyta w bieżącym roku najwyżej oceniono w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim i śląskim - na 4,0 stopnia, a najniżej w województwach: podlaskim i pomorskim - na 3,6 stopnia. W piętnastu

województwach stan zasiewów żyta w bieżącym roku oceniono jako lepszy od analogicznej oceny w roku ubiegłym, tylko w województwie opolskim odnotowano spadek oceny o 0,1 stopnia.

Stan zasiewów **jęczmienia ozimego** oceniono na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia kwalifikacyjnego wyżej w porównaniu z wiosenną oceną w 2013 roku i o 0,4 stopnia wyżej od średniej z lat 2006-2010, przy czym prawie we wszystkich województwach ocena była wyższa od ubiegłorocznej za wyjątkiem województwa świętokrzyskiego, w którym ocena stanu zasiewów jęczmienia ozimego była na poziomie ubiegłego roku. Zasiewy jęczmienia ozimego najwyżej oceniono w województwie podkarpackim na 4,2 stopnia, a najniżej w województwie warmińsko-mazurskim na 3,6 stopnia. Największą różnicę w ocenie stanu upraw jęczmienia ozimego w porównaniu z ubiegłoroczną wiosenną oceną wykazano w województwach: łódzkim (wyżej o 0,6 stopnia) oraz lubelskim, podkarpackim, śląskim i wielkopolskim (wyżej o 0,4 stopnia).

Stan zasiewów **pszenżyta ozimego** oceniono na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia wyżej w porównaniu z rokiem ubiegłym i do średniej z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu zasiewów pszenżyta ozimego wahały się od 4,0 stopnia w województwach: dolnośląskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, opolskim, śląskim i wielkopolskim do 3,7 stopnia w województwach: podlaskim i warmińsko-mazurskim. Ocenę lepszą od ubiegłorocznej odnotowano we wszystkich województwach z wyjątkiem województwa opolskiego, w którym ocena była na poziomie roku ubiegłego.

Stan zasiewów **mieszanek zbożowych ozimych** oceniono na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,3 stopnia wyżej od oceny z wiosny roku ubiegłego. Ocena ta była w bieżącym roku wyższa od ubiegłorocznej w 14 województwach (wzrost wahał się od 0,1 do 0,5 stopnia), natomiast w województwach: dolnośląskim i lubuskim ocena była na poziomie ubiegłorocznej.

Stan plantacji **rzepaku i rzepiku ozimego** oceniono na 4,0 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,4 stopnia wyżej niż przed rokiem i od średniej z lat 2006-2010. Najlepszy był stan plantacji w województwie łódzkim (oceniany na 4,2 stopnia kwalifikacyjnego), a najslabszy w województwie mazowieckim – 3,6 stopnia. Stan zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego we wszystkich województwach oceniono jako lepszy od ubiegłorocznej. Największą różnicę w ocenie stanu upraw rzepaku i rzepiku ozimego w porównaniu z oceną ubiegłoroczną wykazano w województwie kujawsko-pomorskim, tj. wyżej o 0,6 stopnia oraz w województwach: lubuskim, łódzkim i śląskim - wyżej o 0,5 stopnia.

Tabl. 3. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych wg województw

Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	4,1	3,8	3,9	3,9	3,8	4,0
Dolnośląskie	4,1	4,0	4,0	4,0	3,8	4,1
Kujawsko-pomorskie	4,0	3,9	3,9	3,9	3,8	4,0
Lubelskie	4,0	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0
Lubuskie	4,0	4,0	3,9	4,0	3,8	4,1
Łódzkie	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,2
Małopolskie	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1
Mazowieckie	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8	3,6
Opolskie	4,1	3,9	4,1	4,0	3,9	4,0
Podkarpackie	4,4	3,9	4,2	3,9	3,8	4,1
Podlaskie	3,8	3,6	3,8	3,7	3,6	3,9
Pomorskie	3,8	3,6	3,7	3,8	3,6	3,8
Śląskie	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1	4,1
Świętokrzyskie	3,9	3,9	3,8	3,9	3,9	4,0
Warmińsko-mazurskie	3,8	3,7	3,6	3,7	3,7	3,7
Wielkopolskie	4,0	3,8	3,9	4,0	3,8	4,0
Zachodniopomorskie	4,0	3,8	3,9	3,8	3,6	4,0

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, kłeskowy.

Zasiewy jare

Dość dobra pogoda na przedwiośniu w 2014 r. umożliwiła o 3 tygodnie wcześniejsze rozpoczęcie przygotowań gleb pod zasiewy wiosenne niż miało to miejsce w roku ubiegłym. Prace polowe rozpoczęły się w pierwszych dniach marca. Wyjątkowo ciepła pogoda utrzymywała się prawie przez cały marzec. Dodatkowo temperatury (10 – 12 °C w ciągu dnia i 2 – 4 °C w nocy) stymulowały rozwój wegetacyjny roślin zbożowych, rzepaku i runi łąkowo-pastwiskowej. Siewy zbóż jarych rozpoczęto na początku drugiej dekady marca od siewu owsa i pszenicy jarej, a zakończono w pierwszych dniach kwietnia. Po zasiewach warunki pogodowe były dość sprzyjające. Wyrażna poprawa uwilgotnienia w pierwszej dekadzie kwietnia sprzyjała rozwojowi

roślin. Druga dekada charakteryzowała się dość zmiennymi warunkami agrometeorologicznymi. Ciepłe dni przeplatały się z chłodniejszymi, a w nocy występowały przymrozki do -5°C a w niektórych miejscach do -8°C . Zimne noce trochę obniżyły jakość wschodów, powodując zażółcenia, zwłaszcza na wcześniej sianym owsie. W trzeciej dekadzie kwietnia ciepło i opady deszczu poprawiły wyraźnie stan plantacji. Ochłodzenie na początku maja i nocne przymrozki uszkodziły niektóre plantacje zbóż jarych. Majowe przymrozki przypadły na okres kwitnienia rzepaku, co może mieć wpływ na jego plonowanie.

Tabl. 4. Wiosenna ocena stanu upraw jarych

Lata	Pszenica	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
2006 – 2010 ^{b)}	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,3
2011	3,4	3,4	3,4	3,3	3,4	3,1
2012	3,4	3,5	3,5	3,4	3,5	3,1
2013	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
2014	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, 2- słaby, "1" zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów zbóż jarych oceniono następująco:

- pszenicy jarej, pszenżyta jarego, jęczmienia jarego, owsa i mieszanek zbożowych jarych na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego (o 0,3 stopnia wyżej niż w roku ubiegłym i od średniej oceny z lat 2006 – 2010).
- rzepaku i rzepiku jarego – na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego (o 0,3 stopnia wyżej niż w roku ubiegłym i o 0,4 stopnia wyżej od średniej oceny z lat 2006 – 2010).

Tabl. 5. Wiosenna ocena stanu upraw jarych wg województw

Województwa	Pszenica	Jęczmień	Owies	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7

Dolnośląskie	3,8	3,7	3,8	3,8	3,8	3,6
Kujawsko-pomorskie	3,8	3,8	3,7	3,6	3,8	3,7
Lubelskie	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Lubuskie	3,7	3,8	3,7	3,8	3,8	3,6
Łódzkie	3,7	3,7	3,7	3,8	3,7	3,6
Małopolskie	3,8	3,8	3,7	3,7	3,8	4,0
Mazowieckie	3,7	3,8	3,7	3,6	3,7	3,5
Opolskie	3,8	3,8	3,9	3,8	3,7	3,9
Podkarpackie	3,9	3,8	3,7	3,7	3,8	4,0
Podlaskie	3,6	3,5	3,7	3,7	3,6	3,6
Pomorskie	3,6	3,5	3,5	3,5	3,4	3,5
Śląskie	3,8	3,8	3,9	3,7	3,9	3,7
Świętokrzyskie	3,8	3,7	3,7	3,8	3,8	3,9
Warmińsko-mazurskie	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6
Wielkopolskie	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Zachodniopomorskie	3,7	3,6	3,7	3,6	3,5	3,5

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, 2- słaby, "1" zły, klęskowy.

Wstępne szacunki powierzchni niektórych upraw pod zbiory w 2014 r.

Wstępnie szacuje się, że jarych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zasiano blisko 2,8 mln ha, tj. o ok. 21,5% więcej niż w roku ubiegłym.

Powierzchnię ozimych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oceniano na około 4,6 mln ha, tj. o około 3,1% więcej niż w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Ocenia się, że w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się powierzchnia uprawy wszystkich zbóż jarych oraz zbóż ozimych z wyjątkiem mieszanek zbożowych ozimych, których powierzchnia uprawy zmniejszyła się o 40,7%. Łączną powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na ponad 7,4 mln ha, tj. 9,4 % więcej niż w roku ubiegłym. Ocenia się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (łącznie ozimego i jarego) wyniesie blisko 842 tys. ha, tj. o 8,5% mniej niż w roku ubiegłym. Powierzchnię buraków cukrowych szacuje się na poziomie ok. 200 tys. ha, tj. o 3,7% więcej niż w poprzednim sezonie wegetacji.

Użytki zielone i plantacje koniczyny

Warunki wegetacji roślinności łąkowo-pastwiskowej w okresie przedwiośnia i wczesnej wiosny były wyjątkowo dobre dla odrostu traw. Na początku maja rozpoczęto już wypas bydła na pastwiskach. Stan użytków zielonych oceniono lepiej niż w roku ubiegłym (ze względu na gwałtowne przyspieszenie wegetacji w końcu kwietnia i maju br.), a zbiór I pokosu jest przyspieszony, tylko w rejonach dotkniętych nadmiernymi opadami (zalaniem) może być opóźniony. Z uwagi na podtopienia, plonowanie trwałych użytków zielonych może być mniejsze, zwłaszcza w dorzeczach rzek. W związku z zaniechaniem hodowli bydła przez dużą część gospodarstw rolnych oraz niską cenę siana, znaczna część trwałych użytków zielonych jest niekoszona i nieużytkowana, co wpływa niekorzystnie na ich stan.

Tabl. 6. Ocena stanu trwałych użytków zielonych oraz koniczyny czerwonej

Lata	Łąki	Pastwiska	Koniczyna czerwona ^{a)}
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{b)}		
1986-1990 ^{c)}	3,4	3,4	3,6
1991-1995 ^{c)}	3,2	3,2	3,4
1996-2000 ^{c)}	3,1	3,1	3,3
2001-2005 ^{c)}	3,3	3,2	3,5
2006-2010 ^{c)}	3,4	3,3	3,6
2011	3,4	3,4	3,5
2012	3,4	3,4	3,4
2013	3,5	3,4	3,5
2014	3,8	3,7	3,7

a/ Koniczyna czerwona w czystym siewie i w mieszankach z trawami.

b/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

c/ Przeciętne roczne.

W maju br. stan **łąk trwałych** oceniono na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była o 0,3 stopnia kwalifikacyjnego wyższa od ubiegłorocznej i o 0,4 stopnia wyższa od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu łąk trwałych wahały się od 4,0 stopnia kwalifikacyjnego w województwach: łódzkim i podkarpackim do 3,5 stopnia kwalifikacyjnego w województwach pomorskim i zachodniopomorskim.

Stan **pastwisk** oceniono na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była o 0,3 stopnia kwalifikacyjnego wyższa od oceny ubiegłorocznej i wyższa o 0,4 stopnia od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu pastwisk wahały się od 4,0 stopnia w województwie łódzkim do 3,5 stopnia w województwie pomorskim.

Plantacje **koniczyny w czystym siewie i w mieszankach z trawami** oceniono na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia wyżej niż przed rokiem i o 0,1 stopnia wyżej od średniej oceny z lat 2006-2010. W przekroju wojewódzkim oceny stanu koniczyny w czystym siewie i w mieszankach z trawami wahały się od 4,0 stopnia w województwach: lubuskim i łódzkim do 3,4 stopnia w województwie zachodniopomorskim.

Ocena wielkości strat w uprawach ozimych

Straty w powierzchni zasiewów ozimin były zdecydowanie mniejsze od ubiegłorocznych. Szacuje się, że do połowy maja zaorano lub zakwalifikowano do zaorania zbóż ozimych łącznie około 7,6 tys. ha powierzchni zasianej jesienią 2013 r. tj. 0,1% .

Powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku ozimego zaoraną i zakwalifikowaną do zaorania wiosną w 2014 r. wyszacowano na ok. 2,2 tys. ha, tj. 0,3% powierzchni zasianej jesienią 2013 r.

W bieżącym roku główną przyczyną zaorywania lokalnie plantacji upraw ozimych (podawaną przez rzeczoznawców terenowych GUS) były straty spowodowane uszkodzeniami mrozowymi.

Największe straty zimowe i wiosenne w zasiewach odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim i pomorskim.

Straty w przechowywanych ziemiopłodach rolnych i ogrodnictwa

Tabl. 7. Straty w przechowywanych ziemniokach

Lata	Ziemniaki	Kapusta	Cebula	Marchew jadalna	Buraki ćwikłowe	Pietruszka	Selery	Pory
	w % ogólnej ilości przechowywanych ziemnioków							
2006- 2010 ^{a)}	12	17	13	15	11	16	15	12
2011	12	16	14	15	12	16	16	12
2012	12	17	14	15	13	15	15	12
2013	11	17	13	15	13	15	15	12
2014	10	17	14	13	13	15	15	13

a) Przeciętne roczne

Do przechowywania w okresie zimy 2013/2014 przeznaczono około 4,4 mln t ziemniaków, tj. blisko 60% zbiorów z 2013 r. (w roku poprzednim ponad 68%). Straty w przechowywanych ziemniakach w poszczególnych województwach wahały się od 10 do 12% ogólnej masy przeznaczonej do przechowywania. Największe straty w masie przechowywanych ziemniaków wystąpiły w województwach: zachodniopomorskim, dolnośląskim i śląskim.

Straty w przechowywaniu warzyw utrzymywały się na poziomie zbliżonym do lat poprzednich, jedynie dla marchwi były nieco niższe, natomiast dla cebuli i porów nieco wyższe niż w roku poprzednim. Podobnie jak w poprzednich sezonach przechowalniczych, zaobserwowano duże różnice w wysokości strat w zależności od rejonu kraju.

Straty w przechowywanych jabłkach wyniosły w skali kraju ok. 12%.

Warzywa i jabłka przechowywane w komorach chłodniczych nie poniosły znaczących strat. Większe straty zanotowano jedynie w przechowalniach małych gospodarstw ze względu na ciepłą zimę. Straty te to w większości ubytki naturalne.

Ocena stanu upraw ogrodnich

Zima 2013/2014 na ogół była łagodna i w większości nie spowodowała strat w uprawach sadowniczych. W skali całego kraju nie zaobserwowano znaczących uszkodzeń mrozowych w sadach oraz na plantacjach truskawek. Okrywa śnieżna przeważnie wystarczająco zabezpieczała

rośliny przed działaniem mrozu. Niewielkie uszkodzenia mrozowe plantacji truskawek zanotowano jedynie lokalnie, w miejscach gdzie wystąpiły ujemne temperatury powietrza przy braku okrywy śnieżnej. Powierzchnię uprawy truskawek ocenia się na poziomie roku ubiegłego.

W bieżącym roku wiosenne wznowienie wegetacji nastąpiło wcześniej, niż w latach przeciętnych i znacznie wcześniej niż w roku poprzednim. Kwitnienie drzew owocowych było przyspieszone (w niektórych rejonach nawet o 3 - 4 tygodnie w porównaniu do przeciętnego terminu). Drzewa i krzewy owocowe kwitły przeważnie obficie, jedynie w gruszach zaobserwowano gorsze kwitnienie w stosunku do roku ubiegłego. Na ogół wczesno-wiosenna wegetacja roślin przebiegała bez zakłóceń, jednak tam gdzie nocą występowały znaczne spadki temperatury i opady deszczu obserwowano słaby oblot pszczół. W niektórych częściach kraju zanotowano początkowo brak dostatecznej ilości wody, natomiast w innych nadmiar opadów. W drugiej dekadzie kwietnia w niektórych rejonach wystąpiły przymrozki. Kolejna fala wiosennych przymrozków, obejmująca swoim zasięgiem większą część kraju, wystąpiła na początku maja. W wielu uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek (szczególnie deserowych i wczesnych) odnotowano znaczące straty przymrozkowe. Uszkodzenie wcześniejszych kwiatów lub zawiązków owoców zaobserwowano szczególnie w brzoskwiniach, morelach, czereśniach i wiśniach, a także w orzechach włoskich oraz w porzeczkach, borówce wysokiej i winorośli. Wielkość strat zależała od położenia plantacji oraz odmiany. W jabłoniach największe straty przymrozkowe zaobserwowano wśród odmian Jonagold, Lobo, Gala i Gloster.

Uszkodzenia upraw lokalnie spowodowane były także przez silne gradobicia. W drugiej dekadzie maja obfite opady deszczu skutkowały w wielu rejonach kraju podtopieniami i zalaniem upraw. Ciągłe opady spowodowały także duże zagrożenie porażenia parchem i innymi chorobami. Z uwagi na bardzo łagodną zimę zwiększyła się także populacja szkodników drzew i krzewów owocowych. Majowe chłody i deszcze utrudniały natomiast ochronę przed chorobami i szkodnikami upraw sadowniczych.

Siewy warzyw gruntowych w większości rozpoczęły się wcześniej niż w latach przeciętnych i znacznie wcześniej niż w roku poprzednim (w wielu rejonach już w pierwszej połowie marca). Początkowo wschody przebiegały na ogół w sprzyjających warunkach, tylko w niektórych rejonach niskie temperatury występujące nocą hamowały rozwój roślin, a na niektórych plantacjach wschody opóźniał w tym okresie także brak dostatecznej ilości wody w glebie. Na przełomie marca i kwietnia wegetacja przebiegała w większości bez zakłóceń, jednak już od połowy kwietnia nastąpiło znaczne zróżnicowanie warunków agrometeorologicznych w poszczególnych rejonach kraju. Na niektórych

plantacjach przymrozki mogły mieć negatywny wpływ na rozwój warzyw wczesnych. Majowe chłody spowodowały ponadto opóźnienie w wysiewie niektórych warzyw ciepłolubnych. Ponadto część plantacji zostało podtopionych lub zalanych w wyniku obfitych opadów deszczu i powodzi, które dotknęły niektóre rejony w drugiej połowie maja. Generalnie jednak wegetacja warzyw gruntowych jest zaawansowana i rośliny na ogół rosną intensywnie.

Zaopatrzenie w nasiona warzyw, nawozy oraz środki ochrony roślin było przeważnie wystarczające, ograniczeniem w ich zastosowaniu, tak jak w roku poprzednim, stał się czynnik ekonomiczny. Zanotowano ponownie duże zainteresowanie nasionami warzyw kapustnych, tj. kalafiorów i brokułów. Lokalnie (zachodniopomorskie) zabrakło jednak nasion niektórych gatunków (między innymi warzyw kapustnych i buraków ćwikłowych), w rejonie tym odnotowano też brak dostatecznej ilości zarejestrowanych środków ochrony roślin, a także środków do zaprawiania nasion.

*

*

*

Od połowy maja intensywne opady deszczu spowodowały w niektórych rejonach kraju (szczególnie w województwach: lubelskim, małopolskim, świętokrzyskim i podkarpackim) znaczne podtopienia i zalania plantacji upraw rolnych i ogrodnich, co może mieć ujemny wpływ na ich późniejsze plonowanie. Dodatkowo lokalnie sytuację pogarszają intensywne opady gradu, powodujące duże straty i zniszczenia upraw. W dolinach rzek znaczne powierzchnie łąk i pastwisk zostały zalane i zamulone, co również może niekorzystnie wpłynąć na ich plonowanie i jakość zbiorów.